

Xarxa Punt TIC

MÒDUL 2 NIVELL AVANÇAT

Les fonts d'informació institucional

Unitat didàctica 4: Aplicacions de la Web 2.0 en els webs institucionals

→ E. Aplicacions de la Web 2.0 en els webs institucionals

E.1 El Web semàntic

Segons la pròpia definició del W3C, el web semàntic és un lloc web tradicional millorat, dotat d'un major significat, on l'usuari d'Internet pot trobar respostes a les seves preguntes de manera més ràpida i senzilla, gràcies a que les estructures de la informació de les pàgines web estan més ben definides. Si es dota de més significat als webs, es poden trobar solucions als problemes habituals de la recerca d'informació. Aquest web semàntic es recolza en un llenguatge universal que resol els problemes ocasionats per un web sense semàntica, que fa que moltes vegades el procés d'accés a la informació sigui difícil i frustrant.

El web ha canviat profundament la manera de comunicar-nos, fer negocis i treballar. La comunicació amb tot el món i a baix cost avui en dia és del tot possible. Es poden fer transaccions econòmiques a través d'Internet. Tenim milions de recursos a la nostra disposició, independentment del lloc on ens trobem. Tots aquests factors han contribuït a l'èxit d'Internet i, al mateix temps, han originat els seus principals problemes: sobreinformació o el que es coneix com a "infoxicació".

El web semàntic ajuda a resoldre aquests problemes permetent que els usuaris deleguin feina al software. Gràcies al web semàntic, el software emprat és capaç de processar el contingut del web, raonar amb aquest, fer diferents combinacions per tal de realitzar deduccions lògiques que resolen problemes quotidians automàticament.

Funcionament del web semàntic

Suposem que el web té capacitat per construir una base de coneixement sobre les preferències dels usuaris i que, gràcies a una combinació entre la seva capacitat de coneixement i la informació disponible a Internet, sigui capaç d'atendre de forma exacta les demandes d'informació per part dels usuaris en relació, per exemple, a reserves de vols.

Si això passes a la vida real, l'usuari, per exemple, que intentés trobar tots els vols disponibles a Praga per demà al matí, obtindria uns resultats exactes a la seva cerca. Però la realitat és una altra. La figura 1 mostra els resultats inexactes que s'obtidrien amb l'ús d'un cercador actual. Amb la incorporació de semàntica, de significat al web, els resultats de la cerca serien exactes tal com mostra la figura 2. D'aquesta manera, l'accés a la informació es converteix en un procés ràpid i senzill.

Cercador Actual

Resultats de la cerca:

[Toda la magia de Budapest y Praga](#)
... Suplementos Gran Premio Fórmula 1 en Budapest **para** las salidas del ... con Ferias y/o Congresos en **Praga** del 9 ... Más información de los **vuelos** ...

[LA VANGUARDIA DIGITAL - Praga, testigo de la historia europea](#)
... Para emergencias el teléfono de la policía es el 150, el de las ambulancias el ... 46) y **Praga** tres días **por** semana. Los **vuelos** salen de Madrid (Tel ...

[Foros sobre Europa República Checa Praga inquietante](#)
... solo decirte que me llamó la atención tu alias (aunque no me llamo Raula) y que me voy **mañana** mismo **para Praga** ... buscador de **vuelos** ...

[ofertas de espectáculos, viajes y hoteles al mejor precio](#)
... autoridades que tienen tres copas gigantes **para** entregar a ... **mañana** creo que cogeremos el bus **mañana** ... En Atrápalo puedes también reservar **vuelos** ...

Figura 1 - Resultats obtinguts amb un cercador normal

Cercador Semàntic

Resultats de la cerca:

[viajaconnosotros.com - viajes a Praga](#)
... todos los **vuelos** a **Praga** desde tu ciudad que saldrán **mañana por la mañana**, ordenados según su hora de salida ...

[viajes a Praga - vuelos disponibles](#)
... lista de **vuelos**. Horarios de salida y llegada ...

[Ofertas especiales - vuelos a Praga](#)
... ofertas especiales de **vuelos** a **Praga** ...

Figura 2 - Resultats obtinguts amb un cercador semàntic

En conclusió, la forma com es processa la informació no es basa únicament en paràmetres d'entrada i sortida de la informació, sinó que es basa en la seva semàntica, en el seu significat. El web semàntic és una infraestructura basada en *metadades* que inicia un camí per fer "raonar" al web, i així millora les seves capacitats.

Aplicacions del web semàntic

Projecte Esperteyu

El projecte Esperteyu és, en línies generals, un motor de cerca semàntica emprat per l'Administració Pública d'Astúries.

Al Principat d'Astúries, com ja hem vist en temes anteriors, es publica el BOPA (*Boletín Oficial del Principado d'Asturias*) on es registren les comunicacions administratives que requereixen coneixement públic. Això inclou noves lleis, convocatòries de beques, resolucions de concursos, etc.

Aquesta informació és consultada cada dia per un gran volum d'usuaris. En l'era d'Internet, publicar aquesta documentació al web no és únicament una obligació legal. El fet de publicar un document al web no implica obligatòriament que tothom hi pugui accedir o que tothom el pugui entendre. Així, les mancances dels cercadors tradicionals, el desconeixement per part dels ciutadans de l'estructura interna del BOPA i la dificultat del llenguatge legal y administratiu emprat en les disposicions oficials constitueixen un barrera real per tal d'accedir a la informació.

Amb l'objectiu de solucionar tots aquests problemes i facilitar l'accés del públic no especialitzat al BOPA, neix, l'any 2005, el Projecte Esperteyu de la Fundació CTIC. Per aconseguir aquest objectiu, s'ha desenvolupat un cercador semàntic que és capaç de trobar els resultats més rellevants basant-se en conceptes presents en la consulta, en lloc de fer una tradicional cerca sintàctica basada en una combinació de seqüències de lletres. Per exemple, la paraula "viejo" té, en la llengua castellana comú, significats com ara "persona gran" que no són acceptats en el llenguatge dels documents legals. Si es fes la cerca mitjançant un motor tradicional, únicament recuperariem documents en què aparegués el cognom "Viejo". Mai es recuperarien documents relacionats amb persones grans. En canvi, un cercador semàntic com el que es desenvolupa en el Projecte Esperteyu és capaç d'interpretar la intenció de la cerca encara que no hi hagi cap coincidència en la cadena de caràcters emprada. Així, feta aquesta cerca, recuperariem un gran nombre de documents relacionats amb residències i ajudes per a persones de la tercera edat.

Wikis

Un wiki (del hawaïà *wiki wiki*, que vol dir ràpid) és una col·lecció de pàgines hipertext, que pot ser visitada i editada per qualsevol persona –encara que en alguns casos s'exigeix el registre com a usuari– en qualsevol moment. En definitiva, un Wiki és un aplicació web que permet editar de manera cooperativa i senzilla pàgines web, amb el resultat que diverses persones sense coneixements tècnics puguin cooperar en l'elaboració d'una mateixa pàgina web. Quan algú edita una pàgina wiki, els seus canvis apareixen immediatament en la web, sense passar per cap tipus de revisió prèvia. Així, seguint un dels principis de la Web 2.0, es tracta d'una beta permanent, en contínua revisió i millora.

La utilització d'un wiki cobra sentit en el moment en què un grup de persones decideix treballar sobre un mateix document, tot i que es trobin en punts geogràfics diferents. Tanmateix les aplicacions d'un wiki no es queden aquí: des de crear documentació per a un programari o elaborar una enciclopèdia completa, fins al manteniment d'apunts sobre una assignatura d'un grup d'alumnes. Les aplicacions possibles només estan limitades per la imaginació.

Pel que fa al format d'hipertext, s'empra un llenguatge de marcat bastant senzill, similar al de les primeres generacions de les pàgines web, que s'utilitza per crear els continguts del wiki. Aquest llenguatge utilitzat pels wikis permet introduir text, enllaços i es poden incrustar imatges a les pàgines. A més d'aquestes eines d'edició, els wikis proporcionen unes eines per a la gestió dels diferents usuaris que participen en el wiki i els diversos atributs associats als mateixos.

La raó per la qual el llenguatge d'edició de wikis no és el mateix que el de les pàgines web tradicionals, l'HTML, rau en el fet que moltes de les etiquetes de l'HTML són críptiques i no és fàcil utilitzar-lo per als usuaris sense coneixements tècnics. Fer visibles les etiquetes d'HTML provoca que el text per si mateix sigui difícil de llegir i editar per a la majoria d'usuaris. Per tant, es promou l'ús d'edició en text pla amb unes convencions fàcils per a l'estructura i l'estil. Una altra raó afegida per a no utilitzar el llenguatge tradicional del web és que és beneficiós que els usuaris no puguin usar certes funcionalitats de l'HTML. D'aquesta manera s'aconsegueix consistència en la visualització, així com seguretat extra per a l'usuari.

Wikipedia

La Wikipedia és una enciclopèdia lliure multilingüe que permet la recopilació, l'emmagatzematge i la transmissió de la informació de forma estructurada, basada en la tecnologia wiki, eina col·laborativa que permet a qualsevol editar-la. És, possiblement, l'exemple més desenvolupat de projecte col·laboratiu global d'una comunitat virtual. És un perfecte exemple de com la tecnologia adequada, donant suport a una bona filosofia de treball, pot donar un resultat certament espectacular.

Jimmy Wales, nascut el 1967, va començar la Wikipedia el 1999, de la mateixa manera que s'havien creat la majoria de les enciclopèdies, demanant articles d'experts i reexpedint-los per a poder revisar-los. Després de 18 mesos de feina, tenia una enciclopèdia amb dotze entrades. A aquesta velocitat, necessitaria uns quants mil·lennis per igualar-se amb l'*Enciclopèdia Britànica*. Així que Wales va crear un web basat en un programari poc conegut fins a la data, que facilitava fer canvis en pàgines web, mitjançant un botó d'"editar". L'efecte va ser explosiu. Aquest petit botó va convertir els lectors en col·laboradors i els col·laboradors en creadors.

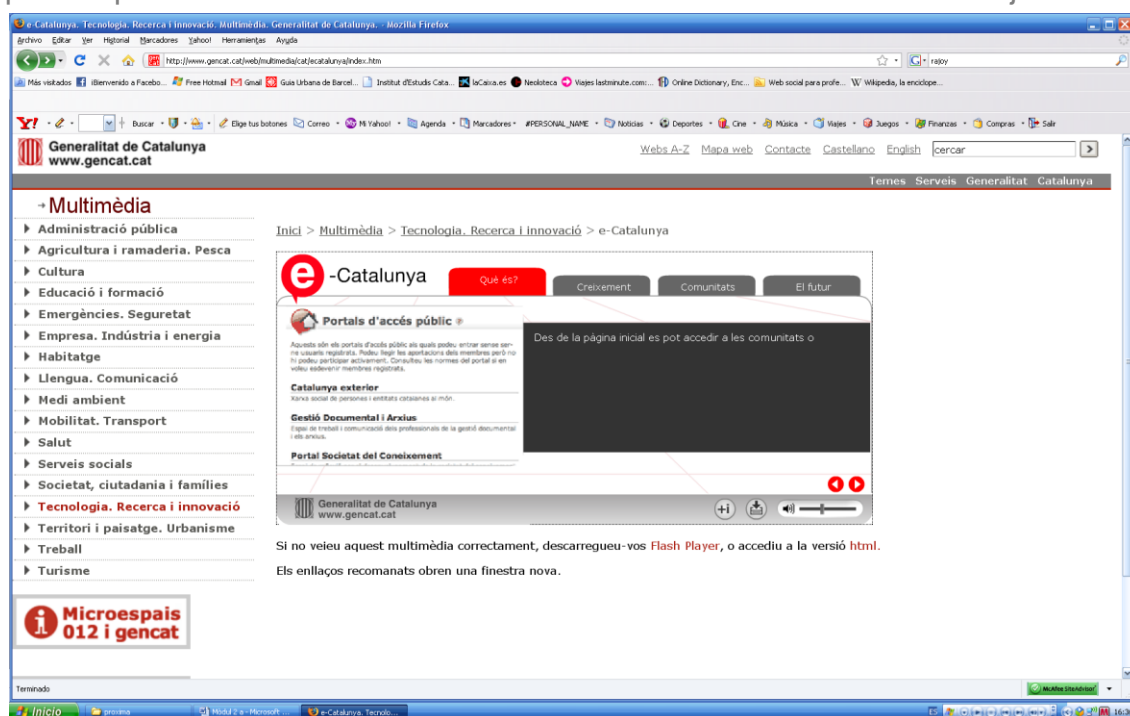
Avui dia la Wikipedia publica articles en múltiples llengües i s'hi pot trobar més informació que en qualsevol altre font. Malgrat diverses polèmiques sobre les inexactituds dels continguts en la Wikipedia, la revista científica *Nature* va declarar la Wikipedia en anglès gairebé tan exacta com l'*Enciclopèdia Britànica* en articles científics.

TallerWeb 1.0

El TallerWeb 1.0 és una experiència col·laborativa de millora de pàgines web institucionals. Seguint la filosofia 2.0, aquesta experiència tracta de situar els usuaris en el centre de l'activitat institucional, de tal manera que, de ser consumidors passius de serveis, es converteixen en un actiu de cara a la millora de la prestació de serveis públics a través del web.

L'experiència està centrada en la millora de la qualitat de servei de diferents webs institucionals dependents del Govern Basc i de la Diputació Foral d'Àlaba, per mitjà dels mateixos usuaris dels serveis. Es va agrupar diferents usuaris i es van realitzar diferents sessions d'accés als serveis, juntament amb diverses dinàmiques de grup, per aprofundir en un debat del qual en van sortir propostes concretes per a millorar la prestació dels serveis.

Els wikis són essencialment una eina i una filosofia de treball. D'aquesta manera, les institucions en treuen profit. La Generalitat de Catalunya ha engegat un nou portal [Gencat 2.0](#) que pretén recollir les diferents iniciatives relacionades amb el web social. Una d'aquestes eines és el programa [E-Catalunya](#) que conté un wiki per tal que les diferents comunitats de la xarxa treballin de manera conjunta.

Una àrea natural de desenvolupament dels wikis, per la seva naturalesa col·laborativa, es troba en les iniciatives de democràcia electrònica i moviments ciutadans. Exemples de wikis en aquests entorns els tenim en el moviment per un [Habitatge Digne](#).

Blocs

Els blocs són una de les eines relacionades amb el Web 2.0 que més ha crescut durant els últims anys. Des de l'aparició del concepte, que s'acostuma a concedir al nord-americà Jorn Barrer (que el va encunyar cap a finals de 1997 per referir-se al seu lloc "Robot Wisdom", usant la fusió de web i el terme anglès *log*, quadern de bitàcola), els weblocs o blocs han col·laborat en l'expansió social d'Internet, de manera que la utilització de milions de practicants a tot el món ha desencadenat la seva conversió en un gènere propi dins la World Wide Web.

Es denomina weblog, bitàcola o bloc, segons la Wikipedia (enciclopèdia col·laborativa de la qual hem parlat al capítol anterior), al lloc web periòdicament actualitzat que recopila cronològicament textos o articles d'un o diversos autors on el més recent apareix primer. Existeixen weblogs de caràcter personal, periodístic, polític, públic, empresarial, corporatiu, etc.

A aquests blocs polítics se'ls denomina "Polítics 2.0" ja que, en teoria, són polítics que escolten al ciutadà, prenen en consideració les queixes i suggeriments que els arriben i expliquen l'activitat política en què participen dia a dia. És a dir, que fan el que en teoria haurien de fer els responsables polítics. De totes maneres, en els darrers temps sembla que tenir un bloc és un imperatiu. Si no estàs al web no existeixes. I s'ha perdut el caràcter "social" dels principis dels blocs per convertir-se en aparadors.

Les xarxes socials digitals en general, i els blocs com a desenvolupament màxim de xarxa distribuïda en particular, permeten transgredir les estructures partidistes oficials per obrir el debat i influir tant sobre la ciutadania en general com, especialment, sobre les elits socials i polítiques. D'aquesta manera, els blocs poden ser una eina adequada per al debat constructiu i obert entre la ciutadania i per convertir les idees sorgides en el debat en una realitat a través de l'activisme digital o ciberactivisme.